

עין משפט
גור מצוה

קיד:

דתקנה בעלמא תקנו דאיה. משום דרכי שלום כמו יוני שונך ומימה דלמאי לא קני להו מדאורייתא בהגזתה הכוונה:
המכיר בכיוו וספריו ביד אחר בו'. לפני יאוש איירי כדפירש הקונטרס דאי לאחר יאוש דאיכא יאוש ושינוי רשות לא

היה מתחייב להחזיר ונראה דבספרים הוי לעולם לפני יאוש שאין רגילות להתייחס מספרים ולא מיבעיא מגנבים עובדי כוכבים דלא מייאש אפי' מכלים

כיון דדייני בגיזתא כדאמר לעיל אלא אפי' בגנב ישראל אין רגילות להתייאש מספרים דסוף יבאו ליד ישראל דאין גנבים מוכרין אותן רק לישראל ולסוף חוזרין לצעלים וצכלים נמי מיירי לפני יאוש ואפילו לדינב נמי דלמרי סתם גניבה יאוש צעלים הוא מיירי כגון שהצעלים רודפין אחריו וידוע שלא נתייאשו מהן מעולם מ"מ נוטל מה שנתן מפני תקנת השוק כדאמר בגמרא וא"ת בלא תקנה יטול מה שנתן דמאי אמר להאיל נתכוונתי ולהשיב אצידה וי"ל דמיירי שהיה יכול לתבוע מצני אדם שלנו בתוך ביתו אפילו לא היה זה קונה אותם ועי"ל דלא שייך למימר הכי כלל שהרי הלוקח טוען שקנה מהאדם אחר נאמן ולא מאותם שלנו בתוך ביתו דקדמתי סיפא שאני אומר מכרן לאחר ולקחן זה ממנו והא' דלא קאמר שאני אומר שהוא מכרן לו

משום שאין הלוקח טוען שזה מכרן ומה שמקש' אמאי נאמן לומר לקוחין הן צדי והלא ספרים עשויין להשאיל ולהשכיר מפורש בסוף המקביל (ב"מ דף קטו. וס"ט):
דקאמרי הלאו בכיוו ש"י פלוני. כלומר כשיא' הקול אומרים אלו כליו וספריו של פלוני שגני אדם הללו נושאין והן מכירין שהם חדשים:

^{אמר}
מסיחין לפי תומם ואומר מכאן יצא נחיל זה אמר רב אשי אין מסיח לפי תומו כשר יאלא לעדות אשה בלבד א"ל רבינא לרב אשי ולא והרי נחיל של דבורים מסיח לפי תומו הוא שאני נחיל של דבורים דקנין דרבנן הוא ודאורייתא לא ^אוהאמר רב יהודה אמר שמואל ימעשה באדם אחד שהיה מסיח לפי תומו ואומר זכורני כשאני תינוק ומורכבני על כתיפו של אבא והוציאוני מבית הספר והפשיטוני את כתנתי והטבילוני לאכול בתרומה לערב ורבי חנינא מסיים בה הכי וחבירי בדילין ממני והיו קורין אותי יוחנן אוכל חלות והעלהו רבי לכהונה על פיו יבתרומה דרבנן ואכתי דאורייתא לא והא' ^בכי אתא רב דימי אמר רב חנא קרטיגנא ואמרי לה רב אחא קרטיגנא משתעי מעשה בא לפני ריב"ל ואמרי לה מעשה בא לפני רבי בתינוק אחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר אני ואמי נשבינו לבין העכו"ם יצאתי לשאוב מים דעתי על אמי ללקוט עצים דעתי על אמי יוהשיאה רבי על פיו לכהונה ^אבשבויה הקילו: אבל לא יקוץ את סוכו [וכו']:

מתני'. אמר ר' יוחנן בן ברוקה נאמנת אשה או קטן לומר מיכאן יצא נחיל זה וכו'. נחיל של דבורים יש בו משום גזל מדרבנן הוא לפיכך אם נתיאשו הבעלים הרי אילו הנוטלים, ולפיכך הימננה רבנן לאשה ולקטן אם הוא מסיח לפי תומו, ואומ' מיכן יצא נחיל זה נאמן, הימננה רבנן בדרבנן, שהם אמרו הנוטלו יש בו משום גזל דמדאוריתא לא. ירושלמי ובפורח, ובלבד על אתר אבל אם יצא הקטן וחזר אינו נאמן אני אומ' מפני תומו כשר אלא לעדות יראה או פיתוי אמרו, אמי רב אשי אין משיח לפי תומו כשר אלא לעדות אשה, ואותיב רבינא עליה נחיל של דבורים, ושני שאני נחיל של דבורים דמדרבנן הוא. וכן שני בתינוק כי הימננה רבנן בתרומה דרבנן אבל בתרומה דאוריתא לא הימננה. וכן הימננה בשבויה דאמרי' בשבויה היקלו. וכן נחיל של דבורים אם נתיאשו הבעלים הוי אלו שלו. פ' לקיבחין של דבורים המתקבצים בתוך כוורת לעשות דבש וקורין לזון בלשון ישמעאל

הגוזל ומאכיל פרק עשירי בבא קמא

וקיימא לן. לקמן דהא גנב כגזלן דקאמר רבי כגזלן דר"ש קאמר דקני ולא כגזלן דרבנן דלא קני: הא לאו מפני כבוד אציהס לא. אלמא גזלן לרבי קני כר"ש וקאמר גנב כגזלן אלמא תרוייהו קני: **מאי וכן**. ^א פשיטא דקני בלאש דמ"ש נחיל מכסות: **קנין דרבנן הוא**. דאין כאן גזל אלא מפני דרכי שלום

דהא דהפקר ניניהו ומינא' (פולין דף קמ"א): יוני שונך ויוני עלייה אין צהן משום גזל אלא מפני דרכי שלום: **מרדפין אחריהם**. קודם דיבור הקטן דרגלים לדבר דשלו הם: **לעדות אשה**. שמע מן התינוקות שהיו אומרים הרי אנו הולכין לספור ולקבור איש פלוני צפ' צתרא דיבמות (דף קמ"א): **והטעמו**.נני. לפי שדרכו של תינוק לטפח בשרצים וצטומאות: **צילין ממני**. מפני תרומתי: **בתרומה דרבנן**. בזמן הזה דרבי לאחר חורבן היה ואיכא מ"ד לא קידשה לעמיד לצא"ש: **והשיאה רבי לכהונה**. ואע"ג דאיסורא דאורייתא היא משום זונה: **בשניהו הקילו**. דספיקא בעלמא היא: **שיפא שופך יינו**. צמתני' הוא זה בא צמיתו של יין וזה בא צדו של דבש נסדקה חצית של דבש^א: **וטוען פשטנו**. אס ממת חמור חבירו הטעון פשתן בדךך וחמורו של זה טעון עצים: **בתני' שם גניבה**. שיא' קול שנגנבו כליו: **נשצב לוקח כמה נקן וישול** ויחזיר לו כליו ולפני יאוש קיימרי: **גב' הפגין**. לעק: **עילא מלא**. פירכא היא. כלומר עילא מלא כשמכר כליו ונתמטרי שדע שמכר לוקח לאחר עמד והפגין ולעקן צלילה להאמין דבריו כשיערער: **אנצקראוס**. חצילות: **דמי קננשו**. דהצא צמתמרת צר מיתה הוא כדכמיצ' אס צמתמרת ימלא הגנב וגו' וכיון דאי הוה צדיה פטור כי מכרן לאחר אמאי מהדר להו לוקח: לא

ואשה וקטן ^אמסיחין לפי תומם ואומר מכאן יצא נחיל זה אמר רב אשי אין מסיח לפי תומו כשר יאלא לעדות אשה לרב אשי ולא והרי נחיל של דבורים מסיח לפי תומו הוא שאני נחיל של דבורים דקנין דרבנן הוא ודאורייתא לא ^אוהאמר רב יהודה אמר שמואל ימעשה באדם אחד שהיה מסיח לפי תומו ואומר זכורני כשאני תינוק ומורכבני על כתיפו של אבא והוציאוני מבית הספר והפשיטוני את כתנתי והטבילוני לאכול בתרומה לערב ורבי חנינא מסיים בה הכי וחבירי בדילין ממני והיו קורין אותי יוחנן אוכל חלות והעלהו רבי לכהונה על פיו יבתרומה דרבנן ואכתי דאורייתא לא והא' ^בכי אתא רב דימי אמר רב חנא קרטיגנא ואמרי לה רב אחא קרטיגנא משתעי מעשה בא לפני ריב"ל ואמרי לה מעשה בא לפני רבי בתינוק אחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר אני ואמי נשבינו לבין העכו"ם יצאתי לשאוב מים דעתי על אמי ללקוט עצים דעתי על אמי יוהשיאה רבי על פיו לכהונה ^אבשבויה הקילו: אבל לא יקוץ את סוכו [וכו']:

^אתניא ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר תנאי ב"ד הוא שיהא יורד לתוך שדה של חבירו וקוצץ סוכו של חבירו להציל את חבירו ונוטל דמי סוכו מתוך נחילו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיהא שופך יינו ומציל את דובשנו של חבירו ונוטל דמי יינו מתוך דובשנו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיהא מפרק את עציו וטוען פשתנו של חבירו ונוטל דמי עציו מתוך פשתנו של חבירו שע"מ כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ: **בתני'** יחמכיר כליו וספריו ביד אחר ויצא לו שם גניבה בעיר ישבע לו לוקח כמה נתן ויטול ואם לאו לאו כל המנו שאני אומר מכרן לאחר ולקחן זה הימנו: **גב'** וכי יצא לו שם גניבה בעיר מאי הוי ליחוש דילמא זבנינהו והוא ניהו קא מפיק שמא א"ר יהודה אמר רב כ"גון שבאו בני אדם בתוך ביתו ועמד והפגין בלילה ואמר נגנבו כליו כ"ש עילא מצא רב כהנא מסיים בה משמיה דרבי כ"גון שהיתה מחתרת חתורה בתוך ביתו ובני אדם שלנו הוו ספרים לא הוו א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן כגון דקאמרי נמי ספרים וליחוש דלמא זוטרי קא מעין רברבי א"ר יוסי בר חנינא דקאמרי ספר פלוני ופלוני ודלמא הוו עתיקי וקא טעין חודתי ^אאמר רב כ"גון דאמרי הללו כליו של פלוני הללו ספריו של פלוני ומי אמר רב הכי והאמר רב ^אבא במחתרת ונטל כלים ויצא פטור מ"ט בדמי קננהו ה"מ דקננהו בבא במחתרת דמעיקרא מסר נפשיה לקטלא אבל הני כיון דלא מסר נפשייהו לקטלא לא אמר רבא ילא שנו אלא בעל הבית העשוי למכור כליו אבל בעל הבית שאינו עשוי למכור כליו לא

מסורת הש"ס

א) [נעיל קא': קיג.],
ב) [נימנות קא': גיטין יט: מח.],
ג) [מכונות כו. ד] שם כו.],
ד) [מכונות כג. ושי"ן],
ה) [נעיל פא': ו] גי' היר"ק א"ר אבהו,
ו) [פנהדרין עב.],
ז) [נ"י שנועות טו.],
ח) [לקמן קטו.],
ט) [נ"ד"ה וסא'],
כג.].

»

הגהות הב"ח

א) גביא' אי אמרת בשלמא גזלן דר' שמעון קאמר משום הכי קני אלא אי אמרת גזלן דרבנן קאמר מני נא"ל ומיעבד גנב נמחק צ' פעמים:
ב) רש"י ד"ה מלא וכן.
ג' עין פרשנים צ"צ דף נג ע"ב:

»

הגהות הגר"א

[א] גבי' והכל (רשום עליו אות ב') אומרים כי כגון (רשום עליו אות ב') דלמחר הללו כיו. ג"ב למסקנא (רשום על מיבת למסקנא אות א') כגון דלמחר הללו כיו א"ל כ"ז מכלל דף שם ועי' רמב"ם:

»

רבינו חננאל (המשיך)
נחיל. יוחנן בן ברוקה אמי תנאי בית דין שיהא ... דמי סוכתו מתוך נחילו וכן שופך זה ... היה זה מפרק עציו וטוען פשתן חבירו הנחיל יהושע את ישראל את הארץ. כולן פשוטין הן. ... ולא הוצרכנו לכתובן אלא מפני שהן הלכות . תנאי י' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר תנאי בית דין הוא שיהא יורד זה לתוך שדה חבירו וקוצץ סוכתו של חבירו מתוך נחילו שלו. ותנאי בית דין הוא שיהא זה שופך ינו ומציל את דובשנו ונוטל דמי יינו מתוך דובשנו של חבירו. ותנאי בית דין הוא שיהא זה מפרק עציו וטוען פשתן של חבירו ונוטל דמי עציו מתוך פשתנו, ששל מנת הנחיל יהושע לישראל את הארץ. פרי"ח וצ"ל, כולן פשוטין הן ולא הוצרכנו לכתובן אלא מפני שהן הלכות. הרי סובר שהלכה כר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה. ועמוד זה והבין בלילה. ס"א והפגין. פי' זעק. יוש שולועזין. פי' המכיר כליו כ"ש שעילה מצא. פי' עלילה. ואנבקראות של כלים על כתפיהן. ס"א אנובקראות. מתני'. המכיר כליו וספריו ביד אחר, אם יצא לו שם ... גניבה בעיר וכו'. ואקשינן ודלמא ובין והשתא מפיק ... מביתו והבין פיר' השכים ומצא מחתרת ... משוואות של כלים על כתפיהן והכל אומרין ... דבעינן ... בבבל הבית העשוי למכור כליו, אבל בעל הבית ... לא צריך למידק [עליהן כולי האי. ואי איכא חזינן הלכה איצטרך ובין ... ואקשינן ומי אמר רב הכי, והאמר רב בפרק בן סורר ומורה הבא במחתרת ... בדמיה קננהו. ומשנינן כי אמר רב ההם דמעיקרא אדעתא דהכי אתא. ... מיבת עלי לא מסרי נפשיהו לא אמר רב פטור. זה הדין בשלא הוכי ... ירושלמי אמר רבי בא בר ממל בדין הוא שלא ישבע , ולמה תנינן ישבע שלא יהו בעלי בתים נטפלין לגביים .